Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 157. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 18, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 18-го СЕРПНЯ 1995 р. Ч. 157. РІК CII.

РІЗКО ВПАВ КУРС КАРБОВАНЦЯ

Київ (Р.Р.). — Тут спостерігається стрімке падіння курсу українського карбованця порівняно з американським доляром. Якщо на початку серпня доляр в обмінних пунктах купували за 150,000 карбованців, то 15-го серпня за один доляр уже давали 200,000 карбованців.

Водночас в крамницях меншають продуктові товари українського виробництва. Не зважаючи на добрий урожай, селяни затримують зерно, олію, цукор та інші продукти до введення гривні. Купонів ніхто не хоче брати. Банки також скуповують валюту, щоб позбутися купоно-карбованців.

Депутат Верховної Ради України від фракції соціялістів Наталія Вітренко, яка очолює підкомісію з питань цінової політики, пояснює падіння курсу українського карбованця „непродуманою економічною політикою Уряду і особисто Віктора Пинзеника". Н. Вітренко вважає, що грошову реформу в жовтні треба проводити тільки конфіскаційними способами.

Газета „Кієвскіє Вєдомості" з 12-го серпня пише, що Національний Банк України міняє політику і тепер буде дотримуватися центристської позиції: на біржі далі здійснюватимуться інтервенції для підтримання курсу карбованця і водночас відбуватиметься девальвація останнього.

Як пишуть замітки, інформація про зміну Національним Банком України курсу „перекреслює прогнози експертів, які вирішили, що вершок падіння національної валюти, пов'язаний з відстаннями курсу від індексу цін, черговою емісією і майбутньою грошовою реформою, пройдено і ось-ось настане рівновага".

Зростання курсу доляра сприяє експортерам, але шкодить імпортерам. Це створює велику напругу на біржі. Крім того, після початку падіння курсу карбованця, стрибнули вгору ціни на харчові та промислові товари.

ШАХТАРІ ГОТУЮТЬ МАСОВІ ПРОТЕСТИ

Донецьке (Р.Р.). — Звідси 15-го серпня до Києва виїхали автобуси з представниками шахт Донбасу.

Як уже інформовано, недавно в Торезі на зборах представників страйкових комітетів Дніпропетровщини, Донеччини і Луганщини ухвалено рішення відрядити до столиці України по два представники від кожної тисячі шахтарів та робітників промислових об'єднань для пікетування Кабінету Міністрів.

Представники згаданих підприємств надіслали повідомлення в Уряд про прибуття шахтарів до Києва. Вони закликають виконавчу владу відразу розпочати переговори з делеґацією робітників згаданих областей. Шахтарі вважають, що Уряд України не виконав обіцянок щодо сприяння виведення з кризи вугільної промисловости. Вони також протестують проти постійних затримок з виплатою заробітньої платні та проти зняття з першого каналу українського телебачення російських телевізійних передач.

Отримано дозвіл на відзначення 40-го дня від смерти Патріярха

Київ (УНІАР). — Отримано офіційний дозвіл на проведення сороковин від дня смерти Патріярха Київського та всієї Руси-України Володимира. Про це 16-го серпня під час пресконференції повідомив заступник голови Організаційного комітету проведення сороковин, член центрального проводу Руху Віктор Цимбалюк. Персональну відповідальність за порядок покладено на В. Цимбалюка та голову організаційного комітету Василя Червонія.

Водночас, відзначив В. Цимбалюк, спостерігається певне напруження в офіційних колах, розповсюджується інформація, нібито під претекстом проведення сороковин учасники заходів мають намір перепоховати останки покійного Патріярха на території Софійського собору. За словами В. Цимбалюка, правоохоронним органам надано наказ у разі спроби перепоховання застосувати зброю, а саме гумові кулі.

У ході засідання стверджено, що повторюється та ситуація, яка заіснувала напередодні подій 18-го липня. Президент України знову відсутній, він перебуває на відпочинку в Криму і плянує повернутися до Києва 24-го серпня. Отже, в разі застосування зброї Л. Кучма матиме змогу сказати, що його не було і він нічого не знає. Але це не звільняє Президента від відповідальности за можливі події, сказано на засіданні комітету

Відзначення сорокового дня почнеться о год. 8:30 Божественною літургією у Свято-Володимирському соборі. О год. 11-й почнеться похід, після якого відбудеться віче.

Зміїний острів є причиною незгоди

Київ (Р.Р.). — У четвер, 10-го серпня, міністер закордонних справ Геннадій Удовенко та міністер оборони України Валерій Шмаров відвідали острів Зміїний на Чорному морі у територіяльних водах України.

Острів має загальну площу півтора квадратних кілометра і знаходиться у північно-західній частині Чорного моря. Він має ще одну назву — Фідонісі.

Українсько-румунський договір не підписаний тому, що деякі політичні сили Румунії вимагають передачі острова Румунії, оскільки він був незаконно відібраний Совєтським Союзом у 1947 році, під час самостійного встановлення кордону по Чорному морю. У Совєтського Союзу Румунія остров не вимагала, однак до України висуває територіяльні претенсії.

А справа не стільки в острові, скільки в тому, що він лежить у тій частині, де знайдено найбільше нафти.

ЗРОСТАЄ СПІВПРАЦЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ІНДІЄЮ

Київ (УНІАР). — „Індія зацікавлена у розвитку багатосторонніх зв'язків з Україною", — заявив амбасадор Індії в Україні Раджендра Райї українським журналістам під час зустрічі, влаштованої з нагоди святкування індійським народом Дня Незалежности 15-го серпня.

Амбасадор Індії сказав, що для налагодження політичних, економічних і культурних контактів вже встановлено юридичний фундамент — укладено угоду про дружбу та співпрацю між двома країнами, влітку цього року підписано документ про співпрацю у галузі повітряного сполучення. Готується до підписання документ щодо уникнення подвійного оподаткування.

Р. Райї підкреслив, що тепер випрацьовується питання щодо збільшення обсягів вантажних перевезень, які здійснюються з Одеського порту Іллічівськ до портів Індії. Крім того, Індія, наголосив амбасадор, виявляє зацікавлення у співпраці з Україною у військовій сфері.

Генеральна прокуратура вимагає ліквідації УНА

Київ (УНІАР). — 20-го липня заступник генерального прокурора України Ольга Колінько надіслала до Старокиївського районного суду Києва заяву про примусовий розпуск політичної партії Українська Національна Асамблея (УНА). Серед інших арґументів у заяві йдеться, що тільки за два минулі роки проти членів УНСО порушено 47 кримінальних справ. Вимагаючи припинення діяльности УНА, генеральна прокуратура стверджує, що „УНСО фактично є структурним підрозділом УНА, котра грубо порушила статтю 4-ту закону України про об'єднання громадян, створивши в своїй структурі непередбачене законом воєнізоване формування", тому „ця партія має бути примусово розпущена".

15-го серпня у штаб-квартирі УНА-УНСО відбулася пресконференція керівників партії. Йшлося про подорож делеґації УНА до Придністров'я та заяву генеральної прокуратури про примусовий розпуск УНА. За словами заступника голови партії Дмитра Корчинського, заява є не юридичним, а політичним документом, а сама прокуратура виступає останнім часом як самостійна політична сила. Д. Корчинський також зауважив, що припинення діяльности тієї чи іншої партії — компетенція Конституційного, й аж ніяк не Старокиївського районного суду, куди надіслано заяву.

Про неправочинність дій прокуратури йдеться і в спеціяльному меморандумі знаного в Україні адвоката Віктора Ніказакова. Він стверджує, що „у тому випадку, коли орган, що леґалізує, або прокуратура вважає доцільним примусовий розпуск об'єднання громадян, вони звертаються до суду не з заявою, а з поданням, як того вимагає закон". Саме це дало Д. Корчинському підстави стверджувати, що, мовляв, якщо хтось і порушив закон, то це — Старокиївський районний суд, який не мав права приймати до розгляду такий документ.

Голова УНА, народний депутат Олег Вітович, вважає, що таким чином в Україні створено небезпечний прецедент повернення до сталінських часів суду над Спілкою Визволення України.

За словами Д. Корчинського, заборонивши УНА, влада намагатиметься штовхнути організацію на шлях насильницької, нелегальної боротьби за владу. Таким чином влада хоче створити радикальну опозицію і під претекстом боротьби з нею запровадити поліційну диктатуру в державі.

Ряд політичних партій та громадських організацій висловили свою підтримку УНА.

Міністер Швеції відвідав Україну

Київ (Р.Р.). — Тут 14-15-го серпня перебував з офіційною візитою міністер Швеції з питань міжнародного розвитку і кооперації П'єр Шорі.

У Верховній Раді України гостя прийняв заступник голови українського парляменту Олександер Ткаченко. Відбулися також зустрічі в Міністерстві Закордонних Справ та в Кабінеті Міністрів України. Підписано двосторонні угоди про добросусідство, партнерство й економічне співробітництво.

О. Ткаченко під час зустрічі сказав, що Україна готова до вступу в Раду Европи, оскільки вона виконала всі необхідні для цього умови. Щодо економічної співпраці між Україною і Швецією, Ткаченко на перше місце висунув автомобільне і корабельне будування.

П. Шорі сказав, що Швеція хоче бачити Україну серед членів Ради Европи і допоможе їй інтеґруватися в інші европейські установи. Швеція також хоче встановити з Україною більш динамічні зв'язки.

Під час зустрічей обговорювалося проблеми Криму і українсько-російські відносини. Представники українського Уряду пояснили, що Крим є невід'ємною частиною України, а Україна і Росія є стратегічними партнерами, економіки яких тісно переплетені на багато років.

Керівники міліції в Києві завішені в обов'язках

Київ. — На пресконференції, присвяченій підсумкам спільного засідання Ради національної безпеки та Координаційного комітету з боротьби із корупцією та організованою злочинністю при Президенті України зазначено, що керівники київської міліції генерали М. Піддубний, В. Буднико та полковник А. Куликов до закінчення розслідування застосування сили на Софійському майдані 18-го липня ц. р. усунуті від виконання своїх службових обов'язків.

Як наголосив міністер МВС Ю. Кравченко, вони не є звільнені, а завішені в обов'язках.

ЗСА готуються до оборони Йорданії

Вашінгтон. — На пресовій конференції з редакторами і журналістами газети „Вашінгтон Таймс" секретар Департаменту оборони Віллям Перрі зазначив, що на випадок нападу Іраку на Йорданію за надання політичного притулку двом зятям та іншим членам військової верхівки з родинами, то ЗСА без будь-якого вагання стануть в обороні Йорданії та застосують там звані крилаті ракети типу „Томагок".

У репортажі про згадану зустріч у вівторок, 15-го серпня стверджується, що гострі попередження секретаря Департаменту оборони були відповіддю на новозуважені пересування військових частин Іраку ближче до кордонів Йорданії. Крім того В. Перрі дав доручення літаконосцеві „Теодор Рузвельт" прямувати до побережжя Ізраїля, щоб у разі потреби винищувачі з його палуби могли заатакувати Ірак зі заходу. У випадку можливого нападу Іраку на Йорданію, ЗСА таки серйозно готуються дати відсіч, бо крім згаданих заходів почалися військові маневри в околицях йорданско-іракського кордону вже у четвер 18-го серпня, з участю 2,000 американських вояків.

У загальному аналітики уважають, що втеча таких високопоставлених іракських військовиків є наявним доказом великих розбіжностей між Саддамом Гуссейном і його урядом. Тому сподіваються, що це може привести до заворушень в Іраку та можливого усунення від влади самого диктатора С. Гуссейна.

Б. Бредлі не кандидуватиме до Сенату

Нюарк, Н. Дж. — Тут у середу, 16-го серпня, нюджерзький сенатор-демократ Билл Бредлі повідомив кореспондентів засобів масової інформації, що у виборах наступного року він не буде кандидувати. Своїм рішенням сенатор Б. Бредлі завдав несподіваного удару Демократичній партії, яка й без того має багато клопотів.

Билл Бредлі

Б. Бредлі, це один з найбільше поважаних американських сенаторів і його втрата для Демократичної партії буде дуже відчутною, зокрема тепер коли демократи втратили владу в Конґресі. З відходом Б. Бредлі демократи не тільки понесуть втрату у Сенаті, але також і в Ню Джерзі. Алe Б. Бредлі не виключає можливости кандидувати на президента ЗСА. Слід пригадати, що сен. Бредлі завжди ставився позитивно до всіх справ, які відносилися до України та української громади в ЗСА.

У своїй промові Б. Бредлі підкреслив, що причиною його рішення є невдоволення політиканством обидвох партій, які відійшли від його особистого поняття громадської служби та його думки про те, якою Америка могла б стати".

В Україні

На авкціоні в Івано-Франківському продано всі об'єкти

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — На авкціоні з продажу об'єктів комунальної власности що відбувся у місті, продано всі запропоновані об'єкти. У середньому ціни перевищили початкові у п'ять разів. Про це повідомили 7-го серпня у Міжнародній фінансовій корпорації. Спостерігачі зазначають, що не зважаючи на досить значне перевищення стартових цін, на торгах переможцями стали трудові колективи.

Грабують могили священиків

ПОЛТАВА. — Тут на центральному цвинтарі виявлено свіжий підкоп під могилу колишнього настоятеля місцевої Макарівської церкви Архимандрита Дмитрія. Прикмети засвідчують, що злочинці полювали за золотим хрестом покійного священика, похованого 34 роки тому.

Громадянам України не вистачає державного захисту

КИЇВ (УНІАР). — Центр Демократичні Ініціятиви та Інститут соціології Національної Академії Наук України провели влітку в усіх регіонах України доволі цікаве опитування. Питання стояло одне: Чого вам не вистачає? З'ясувалося, що українським громадянам у першу черґу не вистачає державного захисту від падіння рівня життя, екологічної безпеки та необхідної медичної допомоги. Згідно з результатами опитування, 69 відсотків опитаних потребують захисту від злочинности. Стабільности в державі та розумних керівників не вистачає відповідно 67-ом та 65-ом відсоткам, насамперед хочуть мати власне авто 55 відсотків. Цікаво, що більш як половина опитаних вважає, що їм бракує передусім „коханої людини".

Працівники військових складів захопили два під'їзди будинку

КОЗЯТИН, Вінницька область. — Тут штурмом захоплено два під'їзди збудованого житлового будинку. „Штурмовиками" виявилися працівники військових складів, які впродовж багатьох років живуть у казармах. Коли спорудження житла для них закінчувалося, знайшлися інші господарі, які вирішили розпорядитися житлом по-своєму. Довгі заходи районної ради не дали успіху, тому люди з відчаю вдалися до крайніх дій.

Авто з трьома забитими зіпхнули у воду

ХМЕЛЬНИЦЬКА Обл. — Біля села Цвіклівці, Кам'янець-Подільського району на світанку рибалки побачили як зі 160-метрової кручі у воду впав автомобіль „Форд". Незабаром на воді з'явився хлопець, якому рибалки допомогли вибратися на берег і який негайно зник з місця події. Пізніше витягли і „Форд", у якому було три трупи, — кожний з кулею в голові та із зв'язаними за спиною руками.

Західня Україна приймає харківських дітей

ХАРКІВ. — Оздоровити харківський дітей, які потерпіли від катастрофи на Диканівських очисних спорудах, першими допомогли Львів, Ужгород та Чернівці, які забезпечили поїздки для 420 дітей. Дорогу їм оплачує Харків з міського бюджету. Ці діти відпочиватимуть у західніх областях України. Ще біля 1,000 дітей виїдуть до Феодосії, Полтави, Судака, Чернігова. Гроші на їх подорож державній адміністрації допомогли зібрати місцеві закордонні спонзори.

Є. Супрунюк сподівається режиму відкритої економіки в Криму

СИМФЕРОПІЛЬ. — Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим Євген Супрунюк висловив надію, що Президент України незабаром підпише указ про режим відкритої економіки в автономії. Є. Супрунюк та прем'єр-міністер Анатолій Франчук підготували і передали Президентові Леонідові Кучмі проєкт указу. Крім того, на засіданні Кабінету Міністрів України недавно ухвалено рішення виділити для Криму майже три мільйони карбованців.

Голодують шахтарі-інваліди

ГОРЛІВКА (Р. Р.). — У понеділок, 14-го серпня, в Горлівці Донецької области розпочали голодівку шість колишніх шахтарів виробничого об'єднання „Артемвугілля". За проведення цієї акції підписалися 168 колишніх гірників „Артемвугілля". Шість голодуючих шахтарів охоронюють сім інших колишніх шахтарів, що стали інвалідами, працюючи в шахті. Якщо хтось із голодуючих вибуде за станом здоров'я, на зміну прийдуть інші інваліди. Учасники акції вимагають виплатити усі заборговані платні і пенсії, підвищивши їх з огляду на інфляцію. Інваліди вже п'ять місяців як не отримують щомісячних виплат за втрату працездатности.

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИКИ Федеральної служби безпеки Росії в розмові з кореспондентом московського інформаційного агентства „Інтерфакс" висловили певність, що громадянин ЗСА Фред Кюні, який в імені Фонду Дж. Сороса працював у Чечні і там у квітні цього року пропав безвісти, живий і, скоріше за все, пристав до чеченських патріотів, які на чолі з президентом Джохаром Дудаєвим боряться за незалежність своєї батьківщини. Російські контррозвідники вважають, що Ф. Кюні підтримує зв'язки з американськими службами безпеки і виконує у Чечні свої спеціяльні доручення.

ВІЙСЬКОВА КОЛЕҐІЯ Верховного суду Росії засудила майора Федеральної служби розвідки, тобто колишнього КҐБ, Владіміра Лаврентьєва до 10 років тюремного ув'язнення за шпигунство на користь Німеччини. Починаючи від березня 1991 року до березня 1994 року він передавав німецькій розвідувальній службі важливі державні і військові таємниці Росії. За три роки такої діяльности він дістав від німців 16,400 марок (11,310 дол.). На суді В. Лаврентьєв пояснив, що до шпигунства його привело бажання „поліпшити матеріяльне становище родини".

ПРЕЗИДЕНТ ТАЙВАНУ Лі Денгвей запевнив, що його країна готова вжити відповідних заходів у зв'язку зі запляно-ваним Китаєм черговим випуском бойових ракет в район, розташований зовсім близько від острова. „Тайван має все необхідне для знешкодження ракет. Наші люди повинні відчувати цілковиту безпеку і не реагувати на погрози і залякування з боку комуністичного Китаю", — сказав Л. Денгвей в розмові з кореспондентом радіокорпорації Бі-Бі-Сі.

В АМЕРИЦІ

ВПРОДОВЖ ОСТАННІХ ТИЖНІВ Нют Ґінґріч, політично активний республіканський спікер Палати Репрезентантів, роз'їжджає по країні та пропагує свою книжку „Відродити Америку". Різних людей зустрічає Н.Ґінґріч під час цієї подорожі, ворожих і прихильних йому та його думкам, з'єднаних у згаданій книжці. Одне треба підкреслити, що з тої чи іншої причини люди купують його книжку, годинами вистоюють в черзі, щоб отримати його особистий підпис і перекинутися з ним кількома словами. До вподоби це комусь чи ні, але Н. Ґінґріч все ще дальше притягає увагу громадськости.

У ВІВТОРОК, 15-ГО СЕРПНІЯ, президент Билл Клінтон і його дружина Гіллярі Родгам-Клінтон прибули до місцевости Джексон у стейті Вайомінґ на двотижневий відпочинок. Їхн дочка Челсі, яка тепер є на таборі в Алясці, за кілька днів долучиться до батьків, щоб відбути разом з ними вакації. Речник Білого Дому Майкл МекКиррі, повідомляючи про від'їзд Президента на вакації підкреслив, що це має бути справжній відпочинок, тому всі дорадники залишились у Вашінгтоні.

ТРИ РОКИ ТОМУ В АЙДАГО федеральні агенти при перестрілці з Рендаллом Вівером у його господі де вбили дружину Вікі та 14-річного сина Самюела. Справа пішла до суду, бо Р. Вівер уважав, що стріляючи у членів його родини федеральні агенти переступили конституційні права та позбавили його три дочки опіки матері. Мабуть тому, на думку аналітиків, щоб не наражуватись на ще більші можливі фінансові винагороди, у вівторок, 15-го серпня, Уряд погодився заплатити Р. Віверові та його родині 3.1 млн. дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Чи молодь буде менше курити?

Пресова конференція Президента Клінтона на тему небезпеки куренння серед американської молоді викликала широку і дуже різну реакцію у цілого населення ЗСА. Інформації Б. Клінтона, які дуже широко подала американська преса та інші засоби масової інформації, ясно стверджують шкідливість куренння у молоді, зокрема до 18-ти років, а підтвердив він їх фактами, які дістав з Американського Медичного Товариства та американських організацій боротьби з раком, серцевими недугами і недугами легенів. Всі вони в унісон ствердили небезпеку для здоров'я серед молодих людей, які курять цигарки та в яких це такий наліг, як наркотики чи алькоголь.

Президент підкреслив, що коли у 70-их роках виявилася небезпека серед молоді в уживанні наркотиків, а у 80-их — загроза їзди автом під впливом алькоголю, так тепер, у 90-их роках, прийшов час з'ясувати собі небезпеку куренння, яке загрожує вже дітям із восьмої чи десятої кляси, які тепер на підставі статистики починають налогово курити по 3,000 дітей денно більше, а з них, на думку лікарів, 1,000 скорше чи пізніше помре на рака, емфізему чи серцеву недугу саме в наслідок вживання нікотини. Отже офіційні державні чинники на заклик Президента хочуть розпочати боротьбу із налогом куренння і подали вже ряд пропозицій, які зводяться до зменшення реклями на сигарети, вимоги видавати на пропаганду проти куренння 150 млн. дол. річно (які мають складати виробництва сигарет), заборону продавати сигарети дітям нижче 18 років і заборону оголошування сигарет в околицях шкіл. Все це, а також інші засоби охорони дітей перед куренням наразі лише були подані у формі пропозицій, але заява Президента розпочати боротьбу зі загрозою для здоров'я майбутнього покоління викликала негайну сильну реакцію від продуцентів тютюну та цигарок взагалі, а не меншу від молоді, яка тепер в щораз молодшому віці береться до „поважного" куренння. В загальному молодь дуже гостро протестує проти можливости обмежень для них у цій „приємності", яку вони досі використовували досхочу і ніякі статистичнні дані чи докази шкідливости того налогу їх не переконують.

Ще більше сильно та активно зареагували на промову Б. Клінтона і його пропозиції підприємства виробу цигарок, а п'ять із них постановили судити державні чинники за кожну заборону і контролю продажі цигарок. Як причину свого судового позову на випадок такої серйозної заборони є порушення свободи вислову і можливості конкуренції — тих двох прав, які так широко прийняті саме в американському суспільстві та законодавстві. Майбутнє, і то вже близьке, покаже, як розв'яжеться цей конфлікт із державним апаратом і пропозиціями Б. Клінтона.

Для всіх, однак, що здають собі справу з того, скільки осіб вмирає від надмірного куренння, а бачимо та переживаємо як цей наліг поширений в Україні та скільки оправдань передчасної смерти находить із ствердження „він чи вона курили дуже багато", ця нова акція Президента ЗСА є добре зрозуміла і може знайти лише призная. Українська спільнота має за собою історію довголітньої боротьби з куренням молоді ще із давніх передвоєнних часів. Це виявилося хоча б в організованій дії Товариства „Відродження" і у пластовому законі, в якому ясно стояло від першого дня заснування цієї молодечої організації: „Пластун дбає про здоров'я — значить, не п'є і не курить".

На жаль, хоча ця заборона серед пластунів ніколи не була перекреслена та далі обов'язує, фальшиве поняття демократизації в різних випадках її старається зробити маловажною і не дуже вимагати її дотримання.

Може саме тепер, коли про небезпеку куренння для здоров'я молоді заговорив Президент Америки, вона стане і серед української молоді гідна поважної застанови і це не лише горстки пластунів, але й молоді України та в діяспорі. Бо ми так само, як американський нарід, потребуємо здорової та сильної зміни у майбутньому.

Іван Гвозда

ПОБОРЮЮЧИ ДИКТАТОРСЬКІ СПАДЩИНИ

I

Тіна Розенберґ, старший співпрацівник Інституту світової політики, опублікувала книжку „The Haunted Land: Facing Europe's Ghosts After Communism", Random House, а кілька місяців тому в журналі „Форейн Аффейрс" (травень-червень 1995) помістила статтю під заголовком „Поборюючи диктаторські спадщини". В цій статті авторка обговорює соціо-психологічні і політичні проблеми нових демократичних країн Східньої Европи і Латинської Америки. Це дослідження має на меті вказати на спільні характеристики державних суспільств обидвох географічних просторів, як наслідок і продукт поліційних режимів, жертв тероризму і тоталітаризму. Щобільше, в цій статті авторка старається описати типові риси характеру і поведінки народів Східньої Европи і Латинської Америки, джерелом яких є минулі диктаторські режими тих держав. Згідно з думкою Розенберґ, народи цих держав своїми характерами і поведінками уособлюють і віддзеркалюють режими держав, громадянами яких вони є. З цього треба собі здати справу, і тому було б нереалістично від цих народів очікувати якоїсь раптової метаморфози — їх раптового перемінення на демократів, або навіть розчаровуватися, якщо вони проявлять тенденцію реґресії назад до тоталітаризму, або зайняттям до нього невтральної позиції. Одначе їм, згідно з думкою Розенберґ, немає причини співчувати чи оправдувати їх, бо вони, врешті-решт, у тій чи іншій формі були співпрацівниками чи коляборантами їх дотичних диктаторських державних систем.

Думки цієї авторки, на нашу гадку, безпосередньо чи посередньо стосуються й суспільства українського материка, яке також до якоїсь міри є продуктом диктаторського режиму сучасної ери, як російсько-совєтської, так і совєтсько-української. До речі, приходить і на нас, українців, час, щоб почати докладно аналізувати недавнє минуле України, бо лише його докладна оцінка зможе нам дати справжній його образ, і зможе нам допомогти ввести в життя української держави потрібні корективи. Надіємося, що ця стаття принайменше до якоїсь міри до цього спричиниться. З очевидних причин ми поминаємо матеріял статті Розенберґ, який стосується країн Латинської Америки.

Обговорюючи проблеми нових демократичних держав у Східній Европі і Латинській Америці, включно з їхнім диктаторським минулим, Розенберґ у своїй статті висловлює побоювання, що навряд чи „демократичним" системам вдасться поширити демократичність в ширину і глибину їхніх суспільств впровадженням у життя досліджень тиранських практик в їх колишніх (а навіть і теперішніх) державах, засудженням їх провідників, відкриттям архівів-картотек поліційних систем, проведенням чистки урядовців попередніх державних режимів, а навіть впровадженням у життя т.зв. „комісій правди". Авторка твердить, що демократії Латинської Америки є заслабі, щоб не допустити до влади хунти, а східньоевропейські демократії є засильні, щоб усунути з урядів колишніх комуністів.

Найважнішими питаннями нині (як і впродовж останніх 15-ти років), що їх новостворені демократії у Східній Европі мусітимуть розв'язати, є питання колишніх диктаторів окремих країн, включно з виконавцями їхніх рішень. Ці питання є, зокрема, гострими у світлі людських і громадських питань, норми яких майже всі з східніх европейських держав включили у свої конституції.

Практики диктаторських часів яскраво в цих державах віддзеркалюються не лише у структурних побудовах нових держав, як і в їх державно-публічних процесах діяння, але зокрема у виборах їх провідників.

Розенберґ підкреслює, що є дві причини, щоб, демократизуючися, країни Східньої Европи стали віч-на-віч зі своїм недавнім сумним минулим: вигоїти рани його жертв та змінити обставини, які спричинили до розвитку диктатури в їхніх суспільствах, запобігти її поверненню. При цій нагоді можна перелічити чимало способів, що їх новостворені демократії придумали, або й навіть застосовують, щоб не допустити на майбутнє повернення диктатур в їх країнах, або щоб навіть компенсувати ганебні наслідки цих диктатур. До таких способів нові демократії включили: зовсім іґнорувати минуле і почати все спочатку; офіційне прощення провин усім і вся, включно з колишніми диктаторами, а сьогодні нововибраними президентами цих нових демократій, за заподіяні диктаторськими режимами кривди минулих часів, якими вони провадили, або яким вони віддано вислуговувалися. Тут і там практикують нові демократичні режими засоби компенсування жертвам колишніх диктаторських режимів наділенням тимчасових репарацій, або навіть їхнім родинам. В деяких країнах впроваджують чистки функціонерів держав диктаторських часів, а зокрема робиться старання, щоб таких функціонерів не допустити до становищ, де вимагається мати публічне довір'я, в інших — судять політичних чи високопрофесійних провідників попередніх диктаторських режимів, які були причетними до тортурувань чи мордувань населення, а ще інші творять т.зв. „комісії правди".

Тіна Розенберґ твердить, що застосування засобів покарання до порушників диктаторських режимів „залежать від типу вчинених кримінальних злочинів, від типу колишньої диктаторської системи, від рівня участи в диктаторській системі з боку підозрілого, від історичних обставин, культури і політики даної нації, від того, як швидко дана країна перейшла від диктарути до демократії, від її ресурсів і політичної сили її державного уряду".

Серед найбільших небезпек для демократій у Східній Европі є небезпека повернення репресій з боку колишніх державних чинників, які майже органічно є схильні не підкоритися державним законам. Розенберґ твердить, що лише деякі з нових демократів зуміли ефективно відповісти на виклик недемократичних сил, тоді як інші лише підсилили свої давні антидемократичні нахили. Це свідчить про те, згідно з авторкою, що якщо народи нових демократій не опам'ятаються, то їх бажання ввести в їх державах демократію залишаться лише побожними бажаннями, а на наступну нагоду, щоб ввести і утвердити демократію в їхніх країнах, доведеться, мабуть, дуже довго чекати, якщо вона взагалі колись знову появиться.

Для нових демократів Східньої Европи, щоб стати на прю із своїм минулим, до великої міри залежить від природи самого тоталітарного попереднього режиму, який вони будували або якому вірно служили. Ідеологічно вчорашні комуністичні провідники вважали себе за інструмент у диспозиції робітничої кляси, при помочі якого вводилося в процес суспільства „нового типу громадянина" — „нову соціялістичну людину", яка мала покірно служити партії, включно з денансуванням своєї нації, своїх близьких, включно із своєю власною родиною.

Якщо йдеться про природу репресій недавніх диктатур у Східній Европі, то, згідно з Т. Розенберґ, їх треба кваліфікувати як типові кримінальні режими. Як формою, так і змістом ці держави були пристосовані до того, щоб розчинити індивідууми в масі суспільства, експлуатуючи їх як джерело суспільної енерґії для задоволення примхів кримінальної правлячої еліти.

Розенберґ вважає, що диктаторські системи у Східній Европі були системами змови цілого суспільства. Як майже кожний громадянин був жертвою комунізму хоч би лише тому, що він жив у комуністичній системі, так майже кожний громадянин був разом з тим співучасником репресій — змовником, незалежно від того, чи він коляборував з комуністично-диктаторською системою з причини самозбереження, чи вчив дітей про тріюмфальний марш вперед аванґарду пролетаріяту і комуністичної партії, чи працював як журналіст і писав похвальні статті на адресу комуністичної диктатури і її провідників. Навіть якщо він це робив лише тому, щоб втриматися на праці і заробити на життя для себе та своєї родини. До змовників Розенберґ зараховує і ті мільйони громадян, які голосували за партією, її оплескували під час парад. Їхня коляборації була прихованою навіть від них самих, бо вона відбувалася не на індивідуальній, а на масовій, універсальній базі.

(Закінчення буде)

Іван Самійленко

ЦІНА ЗЛОЧИННОЇ УТОПІЇ

IV

Враховуючи всі ці внутрішні і зовнішні обставини до краю збанкрутованої большевицької системи, у квітні 1929 року 16-та партійна конференція ВКП(б) проголосила нову большевицьку доктрину — доктрину „Побудови соціялізму в одній країні". Для здійснення цієї навіженої утопії, там же була схвалена перша п'ятирічка індустріялізації Совєтського Союзу та здійснення суцільної колективізації в сільському господарстві.

Сталін і його кліка добре знали, що здійснення цього безглуздого експерименту вимагатиме неймовірних сил, тяжких випробувань, мільйонових жертв та ґрунтовної ломки соціяльно-економічного і духового укладу життя людини. Але для бездушного Сталіна і його кліки, в їхньому розумінні, це був єдиний шлях, „іншого, — казав Сталін, — немає і не може бути". І тут Б. Рассел мав цілковиту рацію стверджуючи, що „первинним джерелом" всього зла большевицьких поглядів була їх віра в те, що „природу людини можна цілковито змінити силою".

Пляннуючи „вирішальний наступ" на „капіталістичні елементи", большевики ясно передбачали ріст опозиції та вогнищ спротиву в народі, насамперед селянства й інтеліґенції. Для цього були наперед заплановані превентивні удари несподіваних акцій — масових арештів активних і можливих ворогів. Мета цих акцій, запланованих вгорі, у Москві, була очевидна — будь-якою ціною обезголовити і знищити провід в народі, решту примусити до послуху і рабської покори.

За словами Сталіна, суцільна колективізація сільського господарства означала „другу глибоку революцію, рівнозначну в її наслідках до революції 1917 року". В оцінці інших визначних істориків і політологів, наслідки цієї революції були ще більш згубні і руйнуючі. Суцільна колективізація означала глибоку внутрішню війну з українським селом. Головний удар у цій війні большевики скерували проти заможної, продуктивної, національно-свідомої верстви селянства — базу й джерело петлюрівщини, т.зв. „куркулів". У них Сталін бачив „заклятих ворогів колгоспного руху". „Наступ на куркульство, — казав він, — означає так приготовити себе, що коли ми вдаримо їх, щоб вони вже ніколи не стали на ноги".

Липневий пленум ВКП(б) 1929 року остаточно вирішив долю цього провідного стану українського села. Була пущена в хід драконівська большевицька операція для здійснення божевільного гасла — „на базі суцільної колективізації ліквідація куркулів як кляси".

Перші етапи ограбованих до нитки жертв, від малого до старого, заганялися в холодні товарні вагони і під охороною військ ҐПУ були відправлені в грудні 1929 і зимові місяці 1930 року в далекий північний край, снігом покриту тайгу, на голодну і холодну смерть та рабську дармову працю на рубанні лісів. Саме тоді була створена Москвою рабська імперія „Архіпелаґ ҐУЛаґ". Александер Долґун, американець, довголітній політв'язень совєтських концтаборів, у своїх спогадах „Американець в ҐУЛаґу" писав, що на його очах умирали сотні і тисячі цих невинних жертв. „Держава потребувала рабську робочу силу і для цього невинних жертв робили винними. У демократичних парляментарних країнах, — пише він, — ці люди втішалися б свободою, любов'ю у своїй родині і давали б користь своїй державі. Я розглядаю смерть цих невинних людей як справжнє злочинне вбивство".

Перша хвиля арештів вирвала з рідної землі 240 тисяч родин, головним чином тих, що в минулому належали до козачого стану, разом з т.зв. „буржуазними націоналістами" — петлюрівцями. За ними пішли колишні „середняки", що зуміли за час НЕПу своєю тяжкою працею стати „куркулями", а потім і т.зв. „підкуркульники". Таким чином знищено провідну верству — середню клясу українського села.

(Закінчення буде)

Дарія Рихтицька

Їдемо на зустріч!

Здавалося, що з'їзду не буде. За останні кілька років затихли голоси реґенсбурзьців, якось не відчувалося бажання створити комітет з ініціяторів для підготови реґенсбурзької зустрічі. І от ми докотилися до круглої дати, навіть солідної, 50-ліття заснування оселі для втікачів у Реґенсбурзі (Баварія) на „Ґанґгоферзідлюнґу". Зробився раптом рух, заворушилися наші гімназисти, а ініціятором і цим разом став наш незаступимий, повний енерґії Богдан Маланяк. Його молодечий запал, повний якоїсь незбагненної сили, що навіть воскресив би небіжчика, ця енерґія наелектризувала наших реґенсбурзьців обновою нової сили. І дія почалася, телефонні дзвінки лящали днями й ночами по усіх частинах світу, де билося реґенсбурзьке серце спалахом надії на скору зустріч...

Обіжники від Данка Маланяка приходили довжелезні, часом з дуже дивним змістом та до того відповідними ілюстраціями, часом з порадами куховарськими (ще нова грань відкрилася у нашого Богдана). Ці поради загострювали наші апетити, і ми очікували нетерпеливо на наступний обіжник, а їх приходило багато...

Обіжники були писані по різному, часом рідною мовою, часто англійською, а поміж тим якимось незрозумілим діялектом мішанини, але я лінґвістики не студіювала, тому своєї опінії не висловлюю...

Ентузіязм Лялі Величковської і її брата Богдана Неганіва доходив до найвищої напруги захоплення, і арґументації, що це, певно, наш „останній з'їзд", тому треба обов'язково їхати! Деякі голоси наших товаришок з-поза Дітройту бриніли саркастично-стримано, питаючись раз-у-раз, що, властиво, діється, чи це серйозне братство, чи люди, які хочуть штучно відмолодити себе, бо з'їзд є потрібний, і треба відзначити гідно цю важливу дату, а радше вклад, що зробили колись люди, засновуючи нашу оселю в Реґенсбурзі. Я не мала так багато часу прислуховуватись до голосів критичних, чи захоплюючих (бо це найлегше робити), мені під ногами земля горіла, як кажуть наші люди, щойно повернулася з однорічної поїздки з України, наповнена незабутніми переживаннями, пробувала передихнути і знову нові пляни — їхати на два місяці в турне (якщо можна так назвати) по Европі. Але Данко таки мене зловив телефоном і надав мені новий титул, дотепер мені не знаний, — „Офіційна поетка". Не знаю, чи професор Маланюк або пані Карпова схвалили б цю назву. Будучи ще давно в гімназії в Реґенсбурзі, я вибрала собі за долю музу, а може вона мене — це не важно, тому з радістю прийняла наказ послушно від Богдана Маланяка, і стала офіційною поеткою.

Властиво, не знаю до сьогодні, що справді я маю робити до підготови нашого з'їзду, який відбудеться на Союзівці 8-10-го вересня. Кращої пори не можна було вибрати — початок бабиного літа, спекота пройшла, і ми з'їжджаємося з усіх сторін світу, щоб відсвяткувати спільно оце велике торжество, як одна родина, на жаль, не всі будуть з нами, багато з них вже відійшли у засвіти. Це ті, які створили підвалини для будови обставин, в яких ми виростали, це ті, яким завдячуємо свою ідентичність, свою любов до рідного краю, це ті, які навчили нас поважати знання, шукати все нові шляхи до удосконалення себе і стреміти до висот у буденному і великому життєвому змагу. І без них ми не були б тими, ким ми є, тому схилімо свої голови перед нашими вчителями, виховниками, священиками, батьками, яких серед нас вже більше нема, або прикуті важкою хворобою не змогли прибути сюди, хай наші думки на з'їзді летять до тих найдорожчих друзів, які так зарано від нас відійшли.

Хотілося б про світле говорити, але у кожному смутку є частинка і радощів, може вам дивно, чому наш з'їзд знову буде відбуватися на Союзівці, вже не знаю котрий з черги раз, еге ж дехто скривиться, так далеко від Дітройту чи Торонто, а що вже говорити про Каліфорнію. Це правда, добре було б Союзівку пересунути десь так посередині. От фантазії поетичні, скаже моя товаришка Марійка Королюк, „Ти все була завіяна Дарка" (може це вірна заувага). Але на мою гадку, справа зі Союзівкою якась загадочна, чому так їдуть туди всі наші люди старші й молодші, і збираються саме там на різних з'їздах. Правда, і природа гарна, а гори нагадують наше Підкарпаття, і атмосфера небуденна, художні виставки, літературні вечори, мистецькі виступи наших інструментально-вокальних ансамблів, і їжа смачна, ну і вечірки при звуках модерних оркестр під сяйвом місяця — все це створює несамовито притягаючу силу...

Але до мене прийшла щойно недавно відповідь, я все повільна у висновках, чому недавно? Бо глянула з перспективи часу на нашу Союзівку, саме тоді, коли почала частіше подорожувати, і мала змогу захоплюватися різними країнами, різними містами і відпочинковими оселями. Це ясно, що кожне місто має свою атмосферу, своєрідну тільки для себе, але Союзівка для нас є ще чимось особливим, крім цих атракцій, що я згадала, бо на цій оселі вже багато поколінь виховувалися, і ця тяглість не припиняється. От мої діти туди їздили, працювали, а недавно пакувала свої валізки моя юна внука, і з хвилюванням виїжджала на Союзівку, де відбувається курс народних танків вже довгі роки під професійним зарядом надзвичайної людини, Роми Прийми-Богачевської, яка велике діло почала і продовжує красу народного танку передавати молодшим у справді традиційному кольорі. Я знаю, і певно не єдиний мій голос, бо збагнула на прикладах поданих, що завдяки Українському Народному Союзові ми маємо таку Союзівку, яка пульсує рідним чаром, а нам залишається її берегти, бо це найбільший магнет для нас усіх...

Напевно мої реґенсбурзьці скажуть: про все пише — тільки мало про Реґенсбурґ, але я сказала б, що оце якоюсь силою вимірів в'яжеться разом, і твориться неповторна мозаїка єднання нас усіх, бо ми вийшли з того самого ґрунту... І власне тому я вирішила їхати на з'їзд, і ще друга причина, щоб переконати своїх друзів, що це не остання наша зустріч, і, зрештою, маючи таких організаторів як Оксана й Зенко Баб'юки чи Василь Лучків, а неможливо не згадати нашу талановиту журналістку Людмилу Почтар, без неї, здається, важче було б нам. А що сказати про Славцю Маланяк-Оранську, сестру Богдана, це ж вона рішає, хто буде виступати, з якими точками, і коли, але вона має досвід довголітній, сама ж співачка. Думаю, що час мені перестати вгадувати, щоб, хорони Боже, когось не образити з достойних реґенсбурзьців, як професора Мелешка, панство Кавки чи Лізу Шашаровську-Чепіль — вічно юну красуню, якою ми захоплювалися ще в Реґенсбурзі в театрі, будучи дітваками..

А про Реґенсбурґ не буду писати, не тому що байдуже, про цей час важко писати, без зворушення згадувати, то ліпше тишею мовчан-

(Закінчення на стор. 3)

Монтреальська газета про Ю. Кобринського — лавреата підприємців Квебеку

Ми радіємо, коли читаємо в наших газетах, і зокрема в „Свободі", про успіхи талановитих дітей і внуків українських еміґрацій, які поселилися на американському континенті. Але буває, що про їхні успіхи довідуємося не зі своїх, а з іншомовних газет.

Таке трапилося і мені, коли дістав від одного знайомого копію вирізки з французького щоденника „Ля Пресс" з 25-го березня 1995 року зі статтею про п'ятьох цьогорічних лавреатів програми підприємців Квебеку „Нові зірки" та з їхніми знимками. Один з них — українець, лісовий інженер Юрій Кобринський, який живе з родиною в місті Броссар коло Монтреалю. Коло його світлини в газеті написано: „Юрій Кобринський — віцепрезидент і генеральний директор відділу комунікаційних паперів фабрики 'Домтар' у Віндзорі".

Кожний лавреат дістав з цієї нагоди трофей, а крім того, їм віддано пошану на парадному сніданку з нагоди десятої річниці програми „Нові зірки". Ця подія відбулася в готелі „Меріḋ'єн" у Монтреалі. Участь у ній узяло близько 700 керівних підприємців.

Розповідь про українського лавреата програми „Нові зірки" починається в „Ля Пресс" такими словами: „Коли Юрій Кобринський говорить про Віндзор, він жвавішає. Його мова стає голосною. Такою, як тоді, коли промовляв 25-го січня, приймаючи трофей „Нової зірки 1995". Віндзор, підкреслював він тоді, це — перш за все, громада, яка має 5,000 мешканців і лежить в одному з найкращих районів Квебеку — Естрі. Але це і 135 років виробництва паперу, яке стало традицією, що її творило п'ять чи шість поколінь працівників — з батька на сина, а тепер, щораз частіше, з батька на дочку".

Ю. Кобринський не хвалиться перед репортером своїми успіхами у фабриці, але скромно заявляє, що вони, в першу чергу, — заслуга його працівників, які „тепер дуже горді, що виробляють один з найкращих сортів паперу в Північній Америці".

Але був час, коли фабрика опинилася в дуже важкому положенні. Це сталося в кінці 1980-их років внаслідок погіршення економічної ситуації в Канаді і через конкуренцію продуцентів паперу Америки, Бразилії, Малайзії та інших країн. Витягнув її з біди Юрій Кобринський, який прийшов туди в 1991 році. Як він це зробив? Створив гурт солідних співробітників. Переконав працівників і їхніх представників у синдикатах, що ситуація дуже серйозна. Наладнав гарну співпрацю з ними, запевнивши їм постійну працю і підписавши з їхніми синдикатами довготривалі договори (на шість років). Зменшив кошти продукції до рівня найнижчих у Північній Америці і дав клієнтам фабрики товар найкращої якости. Таким чином він скоро добився добрих результатів — продаж паперу зростає від останніх чотирьох років в середньому на 17 відсотків річно.

Останній розділ досить довгої розповіді про Ю. Кобринського має заголовок „Поділена пошана". „Юрій Кобринський", — читаємо — „як тільки дістав свій трофей, казав зробити з нього копії для працівників фабрики у Віндзорі. Це не був тільки символічний жест. Навпаки, він цим виявив глибоку пошану „чоловікам і жінкам, справжнім лавреатам цього трофею, — працівникам, синдикатам, постачальникам, клієнтам, акціонерам, які зрозуміли й вирішили, що разом і солідарно могли здійснити великі речі".

„Але цей трофей" — каже на кінець Ю. Кобринський — „є також трофеєм моєї дружини Ніколь і дітей Анни-Софії і Марка-Миколи, цих моїх постійних супутників у цій незвичайній події".

Від себе додам, що лавреат програми „Нові зірки" є членом 434-го Пластового Відділу Українського Народного Союзу і разом з родиною належить до Пластової Станиці в Монтреалі.

Адольф Гладилович

І. Кравець отримала дві нагороди

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 16-го серпня, Українське радіо повідомило, що киянка Інесса Кравець, яка виграла золоту нагороду на чемпіонаті світу з легкої атлетики, нагороджена також і в Україні: наказом голови Державного комітету з охорони державного кордону генерал-полковника Віктора Банних її присвоєно військове звання „старший лейтенант". Справа в тому, що І. Кравець працює спортовим інструктором у прикордонних військах і є офіцером прикордонних військ.

На чемпіонаті світу з легкої атлетики в Ґетеборзі вона здійснила потрійний стрибок на 50 футів і 10 1/4 інча, побивши попередній рекорд росіянки Анни Бірюкової на 1 фут і 4 інчі.

Чотири року тому І. Кравець встановила свій перший світовий рекорд, під час якого також побила попередній редкорд рівно на 41 сантиметр. Критики стрибок Інесси порівнюють зі стрибком Джонатана Едвардса. Тепер їх двох називають спортовцями майбутнього.

Блискуча перемога Інесси була великою радістю для української збірної, однак цю радість затьмарили інші події. Того ж дня о 3:45 по полудні розпочалися змагання у ході на 50 кілометрів. Український спортовець Віталій Попович на 30 кілометів, коли всі виснажилися, вийшов набагато вперед. Всім стало ясно, що він виграє. І тут сталася велика несправедливість: судді на відстані 200-300 метрів дали два попередження. Знаючи, що третього попередження нема, а спортовця прямо дискваліфікують, Віталій змушений був пропустити вперед інших, загальмувавши свій хід. Це уповільнення негативно вплинуло на його організм, але він усе ж ішов далі.

Наступного дня приклад І. Кравець повторив Сергій Бубка, змагаючись у стрибках з жердкою. Принц Монако влаштував прийняття на честь українського спортовця.

Гарвардський семінар про сучасну Україну

При кінці липня ц.р. в Гарвардському університеті відбувся однотижневий спеціялізаційний семінар п. з. „Україна: Сучасні напрямки, майбутні перспективи", на якому виступали історики, політичні науковці, економісти і члени Верховної Ради України. Це вже третій з черги раз Український Науковий Інститут Гарвардського Університету влаштовує таку програму, призначену для осіб в державних урядах, журналістиці, міжнародних, академічних та комерційних установах. Семінар має за ціль поглибити знання зацікавлених в українських справах професіоналів. Його організував та вів д-р Любомир Гайда, заступник директора інституту.

Перший день семінара, 24-го липня, був присвячений аналізі внутрішньої політики України, другий день — суспільства, права і культури, третій день — економії і комерційному господарству, четвертий день — зовнішній політиці і останній день — справі безпеки. Всього відбуто десять викладів, п'ять панелів (спільних виступів) і дискусію при круглому столі.

Реферати читали відомі вчені та спеціялісти. Між ними Роман Шпорлюк, професор катедри української історії ім. М. Грушевського (Гарвард): „Україна і її сусіди в східній Европі"; Джефрі Сакс, факультет економії (Гарвард): „Сучасний стан української економіки і перспектива економічних реформ"; І. Яворський (Університет Вотерлу в Канаді): „Реґіональна і місцева політика в Україні"; Олександер Мотиль (Колюмбійський Університет): „Спадщина Л. Кравчука і перехід влади до Л. Кучми"; Адріян Каратницький (організація „Фрідом Гавз"): „Міжетнічні проблеми і державне будівництво"; Шерман Гарнет (Карнеґі ендавмент для міжнародного миру): „Українсько-американські відносини"; Роман Сольчаник (Корпорація Ранд): „Україна, Росія і СНД".

Два члени Верховної Ради з України виступили з доповідями про сучасну економіку України і процес реформ: д-р Володимир Лановий, голова Центру для Ринкових Реформ в Києві і попередньо міністер економіки, та Сергій Терьохін, голова Української Фундації для Сприяння Реформ у Києві. Вони також брали участь в панелі п. з. „Перспектива бизнесу в Україні".

На початку липня ц. р. д-р Лановий відбував стажування в Українському Науковому Інституті, отримавши стипендію від американської Фундації ім. Б. Демчука, установи, яка підтримує широку науково-освітню та допомогову акцію в Україні. Д-р Лановий брав участь в різних програмах і проєктах, що включали спеціялізаційний семінар про Україну. Його перебування в Гарварді було нагло припинене з приводу смерти батька. Д-р Лановий повернувся до Києва після закінчення програми семінару.

С. Терьохін, один з молодших депутатів ВР, відбував стажування в Українському Науковому Інституті, отримавши стипендію американської електронічної та телекомунікаційної фірми „Моторола", яка крім розбудови власних комерційних підприємств в Україні, підтримує паралельно розвиток української культури і науки.

В останній день семінара, що був присвячений темі внутрішньої та зовнішньої безпеки України, виступив генерал Константин Морозов, перший міністер оборони України, голова Центру Дослідження Проблем Української Державности в Києві. Як відомо, ген. К. Морозов недавно відбув двосеместрове стажування в Гарвардському університеті та з кінцем академічного року 30-го травня ц. р. повернувся до Києва. В Україні він продовжує свою співпрацю з демократичними партіями, залишаючись позапартійним. Недавно генерал був обраний головою Об'єднання Громадських Демократичних Організацій України і очолив Координаційну раду, в якій репрезентовані чотири демократичні партії України — Демократична Партія України, Українська Республіканська Партія, Християнсько-Демократична Партія України і Народний Рух України.

Остання сесія семінару п. з. „Крим і його значення для безпеки реґіону" відбулась після лекції ген. Морозова і крім генерала в ній виступали І. Яворський, Р. Сольчаник і Ш. Гарнет.

Більше як половина цьогорічних слухачів гарвардського спеціялізаційного семінару про Україну були з американського та канадського урядів.

ФКУ

„Краянка" — незалежний український часопис

В час, коли Україна вільна, ніби й дивно казати про видання — незалежне. Незалежна державна, отже, й усі видання — незалежні. Проте... Не будьмо наївними і не тішмо себе, ніби все, що ми читаємо, справді так уже й незалежне ні від кого, і ні від чого (як звикли висловлюватися в діяспорі!). Кожне видання - залежне! Звичайно, нині — не від держави, а від того, хто його заснував, спонзорує, оплачує, керує і т.д. і т. п.

А про часопис „Краянка" можна сказати — незалежний! Окрім, хіба що, без авторів не може обійтися, бо мусить щось таки поклasти на свої сторінки, отже, мусить хтось те все і написати.

Ось такий часопис з'явився наприкінці 1994 року в Ужгороді, на самому західньому кордоні нашої України, як символ того, що Закарпаття — українська земля, що Карпатська Україна була і буде, що українська мова — жива мова нинішніх закарпатців, де б вони не були по світах. Досить взяти часопис до рук, щоб упевнитися в цьому. Автори — з усього світу. Українці і українки...

А ще „Краянка" — це голос жінок. Він лунає зі сторінок журналу пристрасно і впевнено: „Ми вільні! Чуєте, краяни, ми вільні! Ми є господарі в нашому краї! Ми будуємо нашу власну хату, і як нам не важко, в чужу більш не підемо жити!"

Перше видання народилося в муках і бідності, як це зображено на обкладинці часопису. Але воно живе. І здорове українським національним духом.

Приємно поділитися, що коли в Ужгороді відбувалася презентація журналу, до мого чоловіка, Петра Часта, одного з редакторів „Свободи" в Джерзі Сіті", зателефонували учасниці презентації на чолі з головною редакторкою Юлією Зейкан, щоб прямо таки від святкового столу поділитися своєю радістю, що часопис здійснився, що „Краянка" вирушила в світ і віднині йтиме по континентах, де живуть українці, щоб зібрати на свої сторінки всю пам'ять про події, про людські долі карпатських українців, щоб показати героїку Карпатської України та надати голос тим, про кого совєтська дійсність або мовчала, або називала „зрадниками народу і запроданцями буржуазного націоналізму".

Радість виходу „Краянки" була справді і нашою великою радістю.

В редколеґії першого числа: Віра Смерека — голова Жіночого Товариства ім. Олени Теліги (Бредфорд, Англія), Любиця Бабота — кандидат філологічних наук, (Словаччина), Христя Навроцька — член Ради Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, пресова референтка Головної управи Союзу Українок Америки (Ню Йорк, ЗСА), Марія Ясінська-Мурована — професор, почесний член Ради Закарпатського Жіночого Товариства ім. Олени Теліги. Редактори працювали над часописом безкоштовно, насолоджуючись тільки радістю вільної праці, усвідомленням, що „Краянка" є потрібною сьогодні і стане необхідною для всіх завтра...

Поблагословив у світ „Краянку" єпископ української греко-католицької церкви о. Іван Маргітич. А юні прекрасні дівчата зі свічками в руках промовляють до нас щоденну молитву: „Прийдіте, поклонімся Цареві нашому Богу..."

В цьому числі ми знайдемо матеріяли на різні теми, та всі вони — про нас, про українців — в Україні і діяспорі. Ми зустрінемо тут таких авторів, як Оксана Бризгун-Соколик, голова Світової Федерації Жіночих Організацій (Канада), Віра Смерека, Юліянна Камська, Маргарита Бабота (м. Пряшів, Словаччина), Леся Соловчук, Уляна Любович, Олена Леонтович, Марія Химинець (Кергонксон, ЗСА), Зірка Гренджа-Донська (Міннесота, ЗСА), Іванна Чубата (кандидат медичних наук, Мукачево), Олеся Богданова (доктор технічних наук), д-р Дарія Маркусь (ЗСА), Ліда Палій, Віра Копейко, Антоніна Листопад, Катерина Мотрич, Ганна Божук (кандидат історичних наук), Любиця Бабота (Словаччина), Христя Навроцька (член редколеґії ж-лу „Наше життя", Ню Йорк), Маргарита Лукеча, Атена Пашко, Любов Дмитришин-Часто (ЗСА), Ірина Пеленська, Калина Фризкенез (Сідней, Австралія), Богдана Дика (Арґентина) та інші

Та не слід думати, що подані жіночі імена засвідчують тільки жіноче право друкуватися на сторінках цього часопису. Серед авторів — Іван Маргітич (Єпископ УГКЦ), Йосип Баглай (доцент Ужгородського університету), Роман Офіцинський, Богдан Рубчак (ЗСА), Михайло Шпонтак (ЗСА), Іван Жегуц (професор, Мюнхен, Німеччина), Федір Погребенник (професор, Київ), Микола Мушинка (професор, Словаччина), Степан Пап, Юрій Станинець.

Обкладинку створили Надія Пономаренко, світлини — Василя Товта. Надзвичайно хвилюючє було зустріти на сторінках часопису малюнки Надії Семан, молодої, талановитої, але уже покійної мисткині. Чарівні її графічні заставки до окремих матеріялів, зокрема до статті „Світогляд Лесі Українки".

У часописі ви знайдете не тільки публіцистику, а й мистецькі твори, поезії, з розповіді Богдана Рубчака з Чикаґо, під назвою „...Приречена на довічну чужість еміґрантка", дізнаємося про подорож Ліди Палій в Україну, на Міжнародний фестиваль „Срібна земля", який проводився в Ужгороді. Не знаю Ліди Палій особисто, зате добре знаю в селі Зарічеві, за Перечином, на Закарпатті, музей, зорганізований вчителькою школи Жанною Сухолiт, яка приїхала сюди до праці з Чернігівщини та щиро полюбила цей край, людей і заходилася відроджувати його історію ще за совєтських часів, зазнавши при цьому немало труднощів і невигод. Але таки домоглася свого, з допомогою селянок-ентузіяток, які полюбили її як рідну, створили при музеї також пісенний ансамбль „Лемківчанка", і завжди були готові до виступу перед будь-якою авдиторією, пропагуючи лемківську пісню.

Тут же знайдете пісню „Розкрийте зірниці", присвячену героям українського підпілля, на слова Олега Ольжича-Кандиби, муз. Омеляна Нижанківського.

„Краянка" — незалежний і повний любови до людей і нашої української справи часопис. Тому його варто і треба підтримати матеріяльно, а також власними матеріялами та спогадами.

Видавнича Фундація „Українська Книжка" просить і запрошує всіх, кому дорога українська справа, підтримати часопис „Краянка", який утримується тільки на добровільних пожертвах. Фундація відкриває збірку фондів на видання часопису „Краянка", які просимо висилати на адресу: Self-Reliance Federal Credit Union, Acc.#19296-00 "Ukrainian Book", 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003-8392. Можна висилати чеки, а також матеріяли, спогади, роздуми і досягнення просто на адресу Фундації: Publication Foundation "Ukrainian Book", 18 Brairwood Rd., Base, Jersey City, N.J. 07305-1244. Туди можна висилати і замовлення на передплату часопису „Краянка", про ціну буде повідомлено додатково, після погодження із редколеґією часопису.

Любов Часто,
Президент Видавничої Фундації "Ukrainian Book"

Створено Меморіяльний Фонд Сосновських

Згідно зі заповітом Оксани Сосновської, вдови журналіста-публіциста, редактора Михайла Сосновського, яка померла в Торонто 21-го липня ц.р., вставновляється при Катедрі Українських Студій Оттавського університету в Оттаві 100,000 доляровий Меморіяльний Фонд ім. Михайла і Оксани Сосновських. Ціллю фонду буде допомагати ґрентами і стипендіями українським науковцям і студентам, головно у ділянках української історії, літератури і культури.

Створення цього Меморіяльного Фонду якраз збігається з 20-ою річницею невиясненої смерти ред. Михайла Сосновського у Джерзі Сіті в 1975 році.

Оксана Сосновська залишила також 20,000 дол. для Суспільної Служби Українців Канади на стипендійний фонд для українських дітей у Бразилії, а в останніх роках свого життя пожертвувала понад 10,000 дол. Отцям Студитам на їхню працю в Канаді та в Україні.

Ідемо на...

(Закінчення зі стор. 2)

ня заповню білий папір, а ви це відчуєте і прочитаєте — кожний для себе. Це місто нашої юности, нашого першого кохання, яке обсипалось ніжним цвітом краси і з вітром полетіло в далекі світи, залишаючи нам тільки пил самоти — з першого кохання...

Тому, любі друзі, приїжджайте на Союзівку! Професори, молодші і старші гімназисти, студенти вищих шкіл, усі колишні мешканці з родинами! І не турбуйтеся, що сивий волос покрив вашу чуприну і скроні побілили снігом, і не хвилюйтесь, що ще одна зморшка на обличчі появилась, бо зморшки на душі багато більше шкоди роблять нам... Радіймо, що дочекалися вільної України, бо багато з нас не дожили того часу. Втішаймось свободою нашої батьківщини, може не такої, як ми хотіли б мати, але ми щасливі, що можемо ступати по київському бруку, і ми безмежно вдячні Богові, що можемо поїхати до Львова і впасти навколішки в соборі св. Юра.

Тому не зневіруйтеся, що роки пройшли і старість заглядає до вікна, і все прекрасне відійшло від нас, бо це не так, час збагатив нас досвідом, час навчив нас умінням знаходити мале у великому, а в просторах часу сгладитися віка наші бо — з надією на Бога... Тому ця наша зустріч буде мати неповторний чар інтимности, коли ми спільно сядемо круг ватри, нашої реґенсбурзької ватри, і з її полум'я будуть виходити спомини, які гритимуть наші серця насналою віри у завтрішній день надії, на краще для нашого народу...

ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ Сулейман Демірель закликав короля Савдійської Арабії Фагда скасувати кару смерти для засуджених турецьких громадян. З цим зверненням турецький лідер виступив після страти в Ер-Ріяді чотирьох громадян Туреччини, звинувачених у контрабанді наркотиків. Відрубання голів засудженим у Савдійській Арабії викликало в Туреччині масові протести проти „середньовічних методів кари". Ряд політичних партій вимагає припинити дипломатичні взаємини зі Савдійською Арабією, вислати її амбасадора з Анкари, а також змусити до резиґнації міністра закордонних справ Туреччини Ердаля Іненю, який не зумів врятувати співвітчизників. Услід за чотирма страченими турками, подібна доля може чекати ще 40 турецьких громадян, які тепер сидять у савдійських тюрмах.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що у вівторок 15-го серпня 1995 р. відійшов у вічність наш дорогий МУЖ, БАТЬКО, ДІД і ДЯДЬКО

бл. п.
інж.
ПЕТРО ПИЛИПОВИЧ МАРЧЕНКО

Покійний народився в 1909 р. в м. Полтаві

ПАНАХИДА в п'ятницю о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин 1600 Stuyvesant Ave., Юніон, Н.Дж.

В суботу о год. 11-ій ранку заупокійна Служба Божа в церкві св. Тройці 836 Lyons Ave., Ірвінгтон, Н. Дж. Після Служби Божої тлінні останки будуть перевезені на українській православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

дружина	—	ОЛЕНА
син	—	ЮРІЙ з дружиною КЕЙ
внуки	—	ПЕТРО І ЛІСА
племінниця	—	ЗІНАЇДА МИСЬКІВ з чоловіком МИКОЛОЮ і з дочками РОКСАНОЮ і НАТАЛКОЮ з чоловіком ДЖАНОМ ДРАУС

Пом'янули св. п. М. Черешньовського

Поминальна Панахида біля тимчасового пам'ятника. Посередині — дружина покійного Людмила Черешньовська.

Кожний відхід людини із цього світу залишає скорботу у певному колі свого оточення, бо смерть є така остаточна, що нема ніякого відклику, крім прийняття дійсности. Найбільш болюче відчувають втрату найближчі, тобто родина. В інших випадках ширші кола приятелів чи співробітників відчувають втрату померлого, є і так, що людина піднеслась так високо, що її відхід у засвіти відчуває цілий народ. Такою великою втратою позначився відхід у вічність св. п. Михайла Черешньовського, великого мистця-скульптора, бойовика революціонера, члена ОУН та бійця УПА псевда „Інженер Петро".

Видно, що св. п. М. Черешньовський заслужив собі на ту найвищу пошану, бо в першу річницю його смерти на українському цвинтарі св. Андрія Первозванного у С. Бавнд Бруку, Н. Дж., у четвер 20-го липня ц.р. зібрались біля його могили товариші зброї — колишні вояки УПА та представники українських мистецьких, громадських і політичних організацій.

Біля могили св. п. Михайла виструнчилась почесна варта із побратимів по зброї, колишніх бійців УПА, що брали участь разом із другом „Інженером Петром" Черешньовським у великому рейді УПА в Західню Европу та ветеранів Другої Дивізії УНА. В руках колишніх вояків повівали прапори УПА і Другої Дивізії УНА, що надавало цьому пам'ятному дневі великої урочистости. Відділом колишніх вояків командував заступник голови Світового Братства б. вояків УПА, а також один із колишніх командирів Великого рейду Михайло Ковальчин. У стіп могили покійного чоловіка Михайла стояла його дружина Людмила Білокрис-Черешньовська, що була невідступною подругою його життя і за словами відомого автора багатьох військових книжок Олега Лисяка у статті „Михайло Черешньовський — великий мистець і добрий вояк" він пише:

„...А крім того, що Людмила дбала про здоров'я Михайла, вона мусіла бути ще 'охоронцем' свого чоловіка, щоб запевнити йому спокій, так потрібний для праці мистця..." Біля неї стояли члени її родини, друзі і знайомі покійного, і в такому оточенні могили о. Іван Кульчицький з Мейплвуду, Н. Дж., відправив Панахиду. За вояцьким звичаєм відспівано „Видиш, брате мій", хоч покійний відлетів не у „вирій", а у вічність.

У цьому поминальному настрою Михайло Ковальчин виголосив зворушливе слово „Прощання до друга", що вже в могилі спочиває рівно один рік (Михайло Черешньовський упокоївся 20-го липня 1994 року).

Після поминального обряду на цвинтарі, Л. Черешньовська запросила присутніх на Панахиді на поминальну тризну, що вібулася у приміщенні місцевої парафії. Господарем тризни був М. Ковальчин. Доповідачі зосереджувались на життєвій діяльності св. п. М. Черешньовського, на його мистецьких осягах, родинному житті та житті і боротьбі як „Інженер Петро".

Представник мистецького світу, скульптор Зенон Голубець, дав надзвичану оцінку творчости покійного. М. Ковальчин згадав про цього великого українця, сина Лемківської землі, як учасника Великого рейду УПА, коли вони із групою бійців УПА перейшли в боях країни комуністичної Европи, щоби принести на Захід правду про невідрадний стан українців під російським комунізмом та боротьбу України.

Маріян Коць постійний дописувач „Свободи", дав у своєму слові у пам'ять покійного такі спостереження: „Михайло Черешньовський належав до мистців, що не підлягають ніякій течії. Його мистецтво притаманне тільки йому. Його ще не знає мистецький світ в Україні. Його ще мусять студіювати, бо він став своєю творчістю понад всіх".

Зворушливим було коротке слово односельчанки покійного, Марії Кульчицької із села Стежниця біля Балигорода, де співпрацювали обоє у підпіллі, як члени ОУН, а пізніше як бійці УПА, і разом брали участь у Великому рейді.

Майже всі хто брав слово згадували про творчість покійного та його скульптури на Оселі СУМ-А в Елленвіллі, Н. Й., де видніють погруддя героїв в боротьбі за визволення України, що загинули від московського скритовбивства: Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Степана Бандери і Романа Шухевича — Тараса Чупринки. Згадували про статую Лесі Українки в Торонто, що є дійсно подивом мистецтва св. п. М. Черешньовського. Чомусь вийшов із пам'яті доповідаючих пам'ятник його творчости Лесі Українці, що був поставлеий у Клівленді, Огайо. Для завершення спогаду про цього великого мистця ще раз треба повернутись до статті Олега Лисяка, що була присвячена річниці смерти скульптора: „А раз відбули ми з Людою і Михайлом довшу подорож моїм автом до Клівленду в 1961 році, і я був свідком першого великого велелюдного тріюмфу Михайла. Це було відкриття пам'ятника Лесі Українці. Тисячі людей, промови, промови і навіть сам Михайло промовляв з трибуни до кількатисячної маси людей..."

Нехай ця скромно описана згадка про боротьбу і творчість великого сина України заступить китицю квітів та закріпить про нього пам'ять у тих, що його знали і тих, що будуть студіювати вияв його творчости.

Богдан Тодорів

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці.

Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцелярії.

Головна Канцелярія УНСоюзу

„Спорт, дух, розкіш"

Група українських змагунів під час Спеціяльної Олімпіяди.

Це мотто Спеціяльної Олімпіяди, що відбулась в місті Ню Гейвен, Конн. Читаючи дуже часто у нашій льокальній пресі про потребу добровольців у Спеціяльній Олімпіяді, я рішила зголоситись. Спеціяльна Олімпіяда — це атлети з легкосповільненим ментальним розвитком. А також діти з „Довнс синдром", це природжена хвороба з умірковаюю або сильною ретардацією; типічна плоска чашка і скісні очі. Підготова до цієї Олімпіяди тривала три роки. Президентом цього комітету був Тімоті Шрайвер, син Юнис Кеннеді-Шрайвер, що започаткувала ці Спеціяльні Олімпійські Ігри у 1968 році.

Спочатку я була добровольцем у бюрі три останні місяці перед початком Олімпіяди. Це була колосальна праця. Тони паперу з різними повідомленнями, зголошеннями на різні пости, а саме: стратегія, комп'ютер, перекладачі, водії авт для визначних осіб, покажчик місць на стадіоні, кухня, і т.д. На всі ці пости треба було 45,000 добровольців. І знайшлися. Це були люди з усіх стейтів Америки, з Европи, Африки та інших держав. Була дуже цікава група молодих дівчаток і хлопців з Австрії, я могла пригадати собі мою німецьку мову, розмовляючи з ними. У бюрі треба було робити різніпрерізні праці, а саме: наповняти конверти, робити копії, всі інформації вкладати до комп'ютера, відбирати телефони, замовляти готелі, шукати родин, щоб прийняли гостей і атлетів на перебування, бо це були бідні люди, що не мали грошей на готелі.

Знаючи, що Україна бере участь у цій Олімпіяді, я також зголосилась бути опікуном і перекладачем. Ця функція мала завдання бути кожного дня з атлетами, перекладати тренерам, що треба (при протестах, чи при будь-яких помилках, наприклад, кілька разів пропущено прізвища наших атлетів у змаганнях, і т.д.). Моя виказка була спеціяльна, дозволяла мені вступ майже всюди. Я була на прийнятті, де був наш Президент, харчувалась часто у гостинному шатрі, де були тільки визначні заграничні і льокальні гості. Я могла запросити собі гостей до Олімпійського села, де строго контролювали, хто входить.

Головним стратегом був д-р Юрій Рубан з Донецького, де працював при ракетах, його дуже радо прийняли на цей пост, тепер він мешканець ЗСА. З ним я часто спілкувалась, він оповідав мені, що є козацького роду. Ця Спеціяльна Олімпіяда була світовою подією великого маштабу. 140 держав брало участь, 7,000 атлетів, 2,000 тренерів і 45,000 добровольців. Біля одного мільйона глядачів приглядались до змагань. Олімпіяда тривала від 1-го до 9-го липня ц.р.

Атлети з України приїхали 23-го червня, їх перебування до 1-го липня було у місті Ансонія. Олімпійський комітет в складі 80 осіб, всі американського походження, при церкві св. Вервиці, заопікувались змагунами. Голо-вою мовної служби був Франко Стубан. Ці люди заопікувалися нашими спортовцями дуже добре, все їм дали, серце і душу. Приїжджало 10-15 осіб на всі змагання, де наші місцеві українці не показувались майже ніколи за виїмком мого сусіда Славка Попеля і його дружини.

Мій 66-ий Відділ СУА з ініціятиви голови Ірени Гладкої гостив змагунів смачною вечерою. Також жіноцтво з православної церкви під зарядом Анни Боровик запросили в гостину до їхньої церкви. Наші змагуни і тренери, гарно зодягнені у свої олімпійські строї, провели цей вечір у дуже милій і гостинній атмосфері.

Наших атлетів було 12, чотири тренери, депутат Верховної Ради з Дніпропетровського як делеґат і голова делеґації з Києва Вікторія Шелковнікова. Від 1-го до 9-го липня всі вони мешкали у гуртожитку Єльського університету, там і харчувались. Кожного ранку спеціяльні автобуси забирали їх на місця змагань. Вони брали участь тільки у легкій атлетиці: біги, стрибок у довжінь, метання кулею, біг з перешкодами, штафета і плавання. Було шість дівчат: Тетяна, Анджела, Людмила, Наташа, Наталя, Маріяна і шість хлопців: Руслан, Сергій, Сергій, Сергій, Ілля, і Віталій. Це змагуни у віці 14 до 21-го років. Змагання відбулались у вікових групах. Наші дівчата — стрункі, з ногами, як серни, бігли з граціозністю і здобували золоті і срібні медалі. Людмила з Житомира, весела, цікава 14-літня дівчинка, здобула першу золоту медалю, біг на 1,500 метрів, Наташа також золоту в метанні кулею, Віталій золоту у бігу з перешкодаму. У загальному ці 12 змагунів і змагунок здобули 23 медалі, в тому сім золотих, десять срібних і шість бронзових.

Дуже багато часу присвятив інж. Павло Черепаха, який був офіційним перекладачем і господарем делеґації, у ділянці плавання. Ці компетиції були в Ню Лондон, Конн. Кожного ранку Павло і атлети туди їхали. Павла дружина Рома була тільки добровольцем, робила все, що треба було, ніколи не відмовлялась. Я її назвала „Мати Тереса".

На цій Олімпіяді були журналісти і репортери з цілого світу. На жаль, українців не було.

Ця Спеціяльна Олімпіяда була дуже відмінна, бо змагуни здобували медалі не для держави, а для себе. На відкритті Олімпіяди був президент Билл Клінтон з дружиною.

Я пережила дуже цікаві моменти зі змагунами, вони були, як рідні. Я ніколи про них не думала, як про дітей ментально недорозвинених. За виїмком Маріяни і Іллі, які мали „Давн синдром", не було жодних фізичних познак. Усі красиві, цікаві, молоді.

Попрощавшись з ними 14-го липня, я ще довго тужила за їхніми усмішками, жартами та рідними обличчями з України.

Лідія Фіцалович

